företaget av rationaliseringsåtgärden bör läggas till grund för bedömningen."

dels utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

"5. som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört i anledning av motionen 1972: 1244, såvitt avser rationaliseringsstöd till kombinerade jord- och skogsbruksföretag,"

4. beträffande vidgad rätt till driftslån till jordbrukare, m. m.

av herrar Antby (fp), Hedin (m), Jonasson (c), Krönmark (m), Larsson i Borrby (c), Johansson i Holmgården (c) och Berndtsson i Bokenäs (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Såsom anges" och på s. 6 slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

"Redan etablerade jordbrukare kan erhålla statlig garanti för driftslån dels i samband med yttre rationaliseringsåtgärd av mera väsentlig omfattning, dels vid genomgripande produktionsomläggning, dels också från och med föregående år för att avhjälpa tillfälliga likviditetssvårigheter. Även i andra fall kan ett driftslån ge positiva effekter för jordbruksdriften. Driftslån till etablerade jordbrukare bör därför enligt utskottets mening inte längre förbehållas för de nämnda situationerna utan bör kunna beviljas även vid andra tillfällen, t. ex. i samband med smärre investeringar i syfte att åstadkomma bättre arbetsmiljö eller rationellare drift. Det ligger i linje med vad utskottet i det föregående anfört om inriktningen av rationaliseringsstödet även på mindre och medelstora jordbruksföretag samt på deltidsjordbruk att statliga kreditgarantier kan beviljas i samband med mindre rationaliseringsåtgärder utan att strikta krav ställs på långsiktig lönsamhet."

dels utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

"6 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört i anledning av motionen 1972: 551,"

AB Egnellska Boktryckeriet, Stockholm 1972

Nr 7

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av motioner om stöd till jordbruk för investeringar i vissa rekreationsanläggningar m. m.

Motionerna

Till jordbruksutskottet har hänvisats följande av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner

dels motionen 1972:1261 av herr Jonasson m. fl. (c) vari hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning av frågan om möjligheterna att bevilja jordbrukare lån eller bidrag för uppförande eller reparation av bostäder för fritidsändamål,

dels motionen 1972: 1304 av herr Åsling m. fl. (c) vari hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en utredning av möjligheterna att utveckla turistnäringen i kombination med lantbruket och säkra en positiv rekreationsmiljö särskilt för barnfamiljerna i enlighet med vad i motionen anförts.

Utskottet

I motionerna 1972:1261 och 1972:1304 föreslås att frågan om statligt stöd till investeringar i stugor och rekreationsanläggningar m. m. vid jordbruksföretagen görs till föremål för utredning. Enligt de båda motionerna är efterfrågan på bl. a. fritidsbostäder i anslutning till lantbruk stor. Ett ökande intresse uppges föreligga från jordbrukarnas sida för att uppföra nya stugor eller reparera sådana bostäder som till följd av strukturrationalisering blivit lediga. Svårigheter föreligger emellertid enligt motionärerna ofta att finansiera sådana investeringar. Enligt motionen 1972: 1304 bör en utredning i ämnet även överväga möjligheterna att genom särskilt produktionsstöd till lantbruket i bygder av stort värde från rekreationssynpunkt skapa förutsättningar att bibehålla en levande bygd och en positiv rekreationsmiljö.

Det stöd som ifrågasätts i motionerna 1972: 1261 och 1972: 1304 synes inte i första hand vara motiverat av lantbrukets behov. I frågan om det av andra skäl är motiverat att lämna statligt stöd till nu ifrågavarande typ av fritidsbostäder är utskottet inte berett ta ställning. Frågan synes ha nära samband med de frågor som är föremål för prövning av de sakkunniga för planering av turistanläggningar och friluftsområden m. m. Enligt sina direktiv skall nämligen de sakkunniga bl. a. undersöka möjligheterna att stimulera fritidsbebyggelse och fri-

luftsanläggningar inom sådana glesbygder där mark och byggnader genom jordbrukets rationalisering blivit disponibla för andra ändamål. Utskottet finner det därför lämpligt att förevarande motioner överlämnas till nämnda sakkunniga.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att motionerna 1972: 1261 och 1972: 1304 överlämnas till de sakkunniga för planering av turistanläggningar och friluftsområden m. m.

Stockholm den 21 mars 1972

På jordbruksutskottets vägnar
ERIC MOSSBERGER

Närvarande: herrar Mossberger (s), Antby (fp), Johanson i Västervik (s), Hedin (m), Hedström (s), Jonasson (c)*, Magnusson i Grebbestad (s)*, Augustsson (s), fru Lindberg (s), herrar Krönmark (m), Takman (vpk), Johansson i Holmgården (c), Berndtsson i Bokenäs (fp), fru Theorin (s) och herr Stjernström (c)*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

N. O. Mauritzons Boktryckeri AB, Stockholm 1972

Nr 8

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av motioner om bevarande av odlad och odlingsbar mark.

Motionerna

Till jordbruksutskottet har hänvisats följande av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner

dels motionen 1972: 42 av herr Nilsson i Agnäs (m) vari hemställts att riksdagen till Kungl. Maj:t framför sin åsikt att åtgärder bör sättas in i syfte att förhindra att den odlade jorden spolieras,

dels motionen 1972: 43 av herrar Nilsson i Agnäs (m) och Petersson i Gäddvik (m) vari hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att Kungl. Maj:t vidtager åtgärder i syfte att i ett avspärrnings- eller annat krisläge trygga möjligheterna till snabb uppodling av tidigare åkermark.

Utskottet

Mot bakgrund av situationen i fråga om världens livsmedelsförsörjning anförs i motionen 1972: 42 kritik mot att odlingsbar mark tas i anspråk för bebyggelse eller liknande ändamål. Enligt motionärens mening bör omedelbara åtgärder sättas in för att hindra att den odlade jorden spolieras. I motionen 1972: 43 påtalas de risker för vårt lands försörjning i händelse av avspärrning eller annat krisläge som är förknippade med den fortgående förbuskningen och beskogningen av tidigare odlad mark. Om nyodling av denna areal på nytt skulle erfordras, och det kan enligt motionärerna inträffa snabbare än som förutsetts, tar det lång tid innan den blir produktiv. Genom att hålla en viss del av jorden öppen kunde, menar motionärerna, en jordreserv skapas, färdig för snabb uppodling.

I anledning av motionerna får utskottet erinra om vad lantbruksstyrelsen i remissyttrande över en motion i ämnet föregående år (JoU 1971: 26) anförde. Nedläggningen av åkerjord syntes enligt lantbruksregistret försiggå i långsammare takt än som tidigare förmodats. Styrelsen bedömde det som mest troligt att den befintliga åkerarealen om 3 milj. ha skulle komma att uppgå till 2,5—2,7 milj. ha år 1980 i stället för 2,0 milj. ha som ännu för några år sedan ansågs troligt.

Nedläggningen av åker har enligt den officiella lantbruksstatistiken under de senaste åren gått långsammare än tidigare. Snabbast går ned-